

การสร้างรูปแบบการฝึกซ้อมวงดุริยางค์เครื่องลมระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย

The Creating the Principles and Practice of
Wind Band Rehearsal in Thailand's Higher Educationณัฐศรัณย์ ทฤษฎีคุณ*¹ พงษ์พิทยา สัพโส² นิพัทธ์ กาญจนะหุต³Natsarun Tissadikun*¹ Pongpitthaya Sapaso² Nipatdh Kanchanahuta³

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง การสร้างรูปแบบการฝึกซ้อมวงดุริยางค์เครื่องลมระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างและพัฒนานวัตกรรมที่เกิดจากการฝึกซ้อมการบรรเลงของวงดุริยางค์เครื่องลมระดับอุดมศึกษาที่มีคุณภาพในประเทศไทย จากผลการวิจัย พบว่า นวัตกรรมที่เป็นแบบฝึกหัดสำหรับการสร้างเสียงการบรรเลง โดยนำมาสร้างและพัฒนาเป็นชุดแบบฝึกหัดการสร้างเสียงการบรรเลงสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลมระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย และเรียบเรียงตามประเด็นของการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงจำนวน 4 ส่วน ได้แก่ คุณภาพเสียง เทคนิค ความแม่นยำของเสียง และอารมณ์ของบทเพลง จากนั้นนำไปหาประสิทธิภาพของชุดแบบฝึกหัดกับวงดุริยางค์เครื่องลมระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยจำนวน 3 วง พบว่า ทั้ง 3 วงมีทักษะการสร้างเสียงการบรรเลงอยู่ที่ระดับกำลังพัฒนา (ระดับ 3) มีผลคะแนนมากกว่าร้อยละ 70 ดังนั้น ชุดแบบฝึกหัดการสร้างเสียงการบรรเลงจึงมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามเกณฑ์ที่งานวิจัยกำหนด

คำสำคัญ: การสร้างเสียงการบรรเลง / รูปแบบการฝึกซ้อม / วงดุริยางค์เครื่องลม

* Corresponding author, email: hornbn@gmail.com

¹ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² Ph.D. student, Faculty of Fine and Applied Arts, Khon Kaen University

³ ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ประจำคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² Advisor, Asst. Prof., Faculty of Fine and Applied Arts, Khon Kaen University

³ ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ประจำภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

³ Co-Advisor, Instructor, Faculty of Humanities, Kasetsart University

Abstract

The Research Article on “Creating the Principles and Practice of Wind Band Rehearsal in Thailand’s Higher Education” It was aimed at the creating and developing innovations derived from qualified practice procedures of wind band rehearsal in Thai higher education. The study showed that during exploring procedures of the wind band rehearsal in Thai higher education. The researcher also found innovations which could be used as performance practices. They were then developed and applied to be the practices for wind band rehearsal in Thai higher education, organized according to 4 realistic assessment factors which were sound quality, techniques, sound precision and songs’ emotions. These practices were further analyzed by applying with 3 wind bands in Thai higher education, and it was found that all of the 3 bands were ranked in the “developing level” (level 3) for their performing skills, scoring over 70%. Therefore, it could be concluded that the practices for wind band rehearsal were marked as qualified according to the research’s criteria.

Keywords: Sound Creation / Practice / Wind Band

บทนำ

วงดุริยางค์เครื่องลม (Wind Band) เป็นกิจกรรมหนึ่งของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทยที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์และมีประโยชน์ต่อเยาวชน การฝึกความเป็นระเบียบวินัย และได้มีเยาวชนที่มีความรู้ความสามารถในด้านทักษะการบรรเลงเครื่องลมในประเทศไทยเป็นจำนวนมากที่ต้องการที่จะต่อยอดองค์ความรู้ในด้านทักษะการบรรเลงเครื่องลมของตนเองในระดับที่สูงขึ้นต่อไป จากกิจกรรมดังกล่าว ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาต่างๆ จึงได้ตอบสนองการรองรับต่อเยาวชนผู้สนใจศึกษาต่อทางด้านดนตรีในระดับอุดมศึกษา ได้เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนดนตรีสู่ความเป็นนักดนตรีมืออาชีพและครูสอนกิจกรรมวงดุริยางค์เครื่องลมในสถานศึกษาอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ

ไทย และทำให้เกิดกิจกรรมวงดุริยางค์เครื่องลมในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีทักษะทางด้านการบรรเลงที่มีความสอดคล้องกันกับรายวิชาในหลักสูตรการเรียนการสอน อาทิ ทฤษฎีดนตรีตะวันตก และปฏิบัติการบรรเลงดนตรีอย่างมืออาชีพ ซึ่งยังมีสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยอีกหลากหลายวงที่กำลังเริ่มต้นและพัฒนารูปแบบและองค์ประกอบและศักยภาพการบรรเลงของวงดุริยางค์เครื่องลมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยผู้บรรเลงจะต้องอาศัยระยะเวลาและการฝึกฝนการบรรเลง และศักยภาพของผู้บรรเลงเป็นอย่างมาก จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการบูรณาการในการฝึกซ้อมการบรรเลงในบริบทเฉพาะของคนไทยที่มีความเหมาะสมและเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการบรรเลงได้ รวมถึงแบบฝึกหัดที่จะสามารถพัฒนาคุณภาพเสียงทางการบรรเลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาทักษะทางดนตรีสำหรับผู้บรรเลงระดับอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นมืออาชีพ และมีมาตรฐานเท่าเทียมกัน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้สร้างรูปแบบการฝึกซ้อมด้วยชุดแบบฝึกหัดการสร้างเสียงทางการบรรเลง ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงซ้อน โดยกระบวนการแรกผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยเชิงคุณภาพ จากการศึกษาและการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นวงดุริยางค์เครื่องลมระดับอุดมศึกษาที่ประสบความสำเร็จจากการประกวดวงดุริยางค์เครื่องลมระดับอุดมศึกษาทั้งในระดับชาติและนานาชาติ หรือเป็นที่ยอมรับทางด้านการแสดงดนตรีอย่างสม่ำเสมอ จากนั้น ได้นำข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยเชิงคุณภาพ มาสร้างเป็นชุดแบบฝึกหัดการสร้างเสียงการบรรเลงให้เป็นรูปแบบของงานวิจัยเชิงทดลองต่อไป เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกหัดดังกล่าว โดยแบ่งประเภทของแบบฝึกหัดตามประเด็นจากการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงออกเป็น 4 ส่วนองค์ประกอบ ได้แก่ ด้านคุณภาพเสียง ด้านเทคนิค ด้านความแม่นยำของเสียง และด้านอารมณ์ของบทเพลง ซึ่งเป็นแบบฝึกหัดสำหรับนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะทางการบรรเลงเพื่อสร้างคุณภาพเสียงทางการบรรเลงที่ดีได้ และการหาประสิทธิภาพจากชุดแบบฝึกหัดโดยนำชุดแบบฝึกหัดดังกล่าวไปใช้ในการฝึกซ้อมการบรรเลงของวงดุริยางค์เครื่องลมระดับอุดมศึกษาที่สนใจและมีความพร้อมที่จะพัฒนาคุณภาพทางการบรรเลงให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดแบบฝึกหัดการสร้างเสียงการบรรเลงสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลมระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างชุดแบบฝึกหัดการสร้างเสียงทางการบรรเลงและจัดเรียงแบบฝึกหัดออกเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ คุณภาพเสียง เทคนิค ความแม่นยำของเสียง และอารมณ์ของบทเพลง (In Tone, In Time, In Tune และ In Touch)

ตัวแปรต้น ได้แก่ การใช้แบบฝึกหัดการสร้างเสียงการบรรเลงสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลมระดับอุดมศึกษาของวงดุริยางค์เครื่องลมระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยจำนวน 3 วง ได้แก่ วงดุริยางค์เครื่องลมมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย วงดุริยางค์เครื่องลมมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และวงดุริยางค์เครื่องลมมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพและพัฒนาการของผู้บรรเลงจากการใช้แบบฝึกหัดการสร้างเสียงการบรรเลงสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลมระดับอุดมศึกษา ด้วยการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง (Performance Assessments Rubric)

ตัวแปรควบคุม ได้แก่ การฝึกซ้อมแบบฝึกหัดจำนวน 3 ครั้งๆ ละไม่ต่ำกว่า 2 ชั่วโมง และวงดุริยางค์เครื่องลมที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการทดลองจะต้องมีตารางการฝึกซ้อมที่สม่ำเสมอสอดคล้องกับรายวิชารวมวง ตามหลักสูตรของสถานศึกษา พร้อมติดตามผลการวัดและประเมินผลตามที่กำหนด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงประสิทธิภาพของชุดแบบฝึกหัดการสร้างเสียงการบรรเลงสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลมระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย
2. ได้ทราบถึงพัฒนาการทางด้านคุณภาพเสียงทางการบรรเลงของผู้ใช้แบบฝึกหัด

ระเบียบวิธีวิจัย

แหล่งข้อมูลสำหรับการวิจัย

1. วงดุริยางค์เครื่องลมระดับอุดมศึกษาที่มีความพร้อมต่อความต้องการที่จะพัฒนาทักษะทางการบรรเลง และเป็นกิจกรรมหนึ่งในรายวิชารวมวงที่สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษาจำนวน 3 วง ได้แก่ วงดุริยางค์เครื่องลมมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย วงดุริยางค์เครื่องลมมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และวงดุริยางค์เครื่องลมมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

2. ทำการหาประสิทธิภาพของการใช้แบบฝึกหัดการสร้างเสียงการบรรเลง โดยนำไปทดลองใช้กับวงดุริยางค์เครื่องลมกลุ่มตัวอย่างงานวิจัยจำนวน 3 วงดังกล่าว จากนั้นทำการติดตามวัดและประเมินผลจากแบบวัดและประเมินผลตามสภาพจริง จากผู้ควบคุมวงหรือผู้อำนวยเพลง มีระยะเวลาของการทดลองจำนวน 3 ครั้งๆ ไม่ต่ำกว่า 2 ชั่วโมงต่อ 1 แบบฝึกหัด จากจำนวนทั้งหมด 4 แบบฝึกหัด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบไปด้วย ชุดแบบฝึกหัดการสร้างเสียงการบรรเลงสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลมระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย รวมถึงแบบวัดและประเมินผลตามสภาพจริงทั้งก่อนและหลังการฝึกซ้อม (Pre-test/Post-test) โดยจะต้องได้ค่าเฉลี่ยของการวัดและประเมินผลหลังการฝึกซ้อมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 และระหว่างการฝึกซ้อม (E_1/E_2) จะต้องได้ผลเฉลี่ยจากการวัดและประเมินผลภาพรวมด้วยบทเพลงที่กำหนด ซึ่งจะต้องมีค่าเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70/70 ขึ้นไป จึงจะถือว่าชุดแบบฝึกหัดมีประสิทธิภาพ

เครื่องมือเกณฑ์การวัดและประเมินผลของการใช้แบบฝึกหัดและผู้บรรเลงโดยประเมินตามสภาพจริงแบบ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

ตารางที่ 1 ช่วงคะแนนการวัดและประเมินผล

ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4	ระดับ 5
ปรับปรุง	พอใช้	กำลังพัฒนา	มาตรฐาน	อาชีพ
0 16 32 49	50 55 60 69	70 75 80 84	85 87 89 94	95 96 98 100

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง จาก The University of North Carolina at Charlotte (UNC Charlotte) และวงดุริยางค์เครื่องลม Poynette High School Band, WI, USA รวมถึงการตรวจสอบความถูกต้องของแบบฝึกหัดและโน้ตเพลงโดยผู้เชี่ยวชาญและนักดนตรีอาชีพในประเทศไทย และช่วงของค่าคะแนน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือได้ตรวจสอบความเหมาะสมของช่วงคะแนน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการนัดหมายกลุ่มตัวอย่างเพื่อแนะนำการใช้แบบฝึกหัดและเกณฑ์การวัดและประเมินผล จากนั้น ทำการเก็บข้อมูลจากการประเมินโดยผู้ควบคุมวง

ผลการวิจัย

การสร้างนวัตกรรมแบบฝึกหัดการสร้างเสียงการบรรเลง ผู้วิจัยได้สืบค้นนวัตกรรมที่เป็นแบบฝึกหัดการสร้างเสียงการบรรเลงสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลม ได้แบ่งองค์ประกอบของแบบฝึกหัดที่ศึกษามาได้ดังนี้

1. การสร้างคุณภาพเสียง เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มุ่งเน้นการฝึกฝนด้านทักษะการควบคุมลมของเครื่องดนตรีประเภทเครื่องลม และการใช้สรีระและการวางรูปปาก (Embouchure) ที่ถูกต้อง รวมถึงการฝึกการฟังและบรรเลงเพื่อฟังเสียงให้กลมกลืนกัน (Blending)

ตัวอย่างที่ 1 แบบฝึกหัด In Tone: Long tone & Ear training Practice 1

Snare

Bass Drum

Keyboard

Winds

Sing

Buzzing

Play

ตัวอย่างที่ 2 แบบฝึกหัด In Tone: Long tone & Ear training Practice 2

Group 1

Group 2

Group 3

p

p

p

จากตัวอย่างที่ 1 และ 2 แบบฝึกหัดดังกล่าวเป็นการเริ่มต้นของการควบคุมการหายใจที่ถูกต้อง การฟังเสียง และบรรเลงตามเสียงต้นแบบที่ได้ยิน

ตัวอย่างที่ 3 แบบฝึกหัด In Tone: Chromatic Practice 1

จากตัวอย่างที่ 3 In Tone: Chromatic Practice 1 เป็นแบบฝึกหัดที่นำมาใช้ฝึกการควบคุมลมแทนที่การบรรเลงโน้ตเสียงยาว (Long Tone) เนื่องจากสามารถลดอาการเกร็งของกล้ามเนื้อจากการบรรเลงเสียงยาวด้วยการบรรเลงการไล่โน้ตบนบันไดเสียงโครมาติก (Chromatic Scale) ซึ่งอยู่ในแบบฝึกหัด In Tone: Chromatic Practice 1 และเมื่อนำเข้าสู่แบบฝึกหัด In Tone: Chromatic Practice 2 ซึ่งบรรเลงคล้ายกัน เพียงแต่เพิ่มเติมการฝึกเพื่อขยายช่วงเสียงของกลุ่มเครื่องลมไม้ (Woodwind) เป็นแบบ 2 ช่วงคู่แปด (2 Octaves) และกลุ่มเครื่องลมทองเหลือง (Brasswind) ทำการบรรเลงบันไดเสียงโครมาติกขึ้น-ลงจำนวน 2 รอบ ดังตัวอย่างที่ 4

ตัวอย่างที่ 4 แบบฝึกหัด In Tone: Chromatic Practice 2

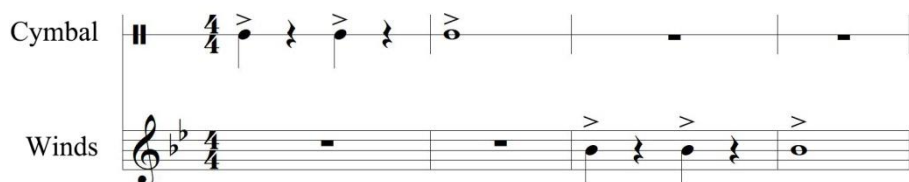
2. เรื่อง เทคนิค เป็นแบบฝึกหัดที่ฝึกการใช้เทคนิคการบรรเลงด้วยความคล่องตัวของการบรรเลง ได้แก่ การฝึกฝนเรื่องของบันไดเสียง (Scale) การบรรเลงบันไดเสียงด้วยจังหวะช้า-เร็วที่แตกต่างกันไป และการใช้การควบคุมลักษณะเสียง (Articulation) เพื่อบรรเลงตามเครื่องหมายที่กำหนด

ตัวอย่างที่ 5 แบบฝึกหัด In Time: Scale Practice 1

จากตัวอย่างที่ 5 แบบฝึกหัด In Time: Scale Practice 1 มุ่งเน้นการเปลี่ยนเสียงและการเปลี่ยนโน้ตด้วยบันไดเสียงชนิดต่างๆ ตามระบบวงจรรูปร่าง โดยเริ่มต้นจากบันไดเสียง B $\flat$ Major, E $\flat$ Major, A $\flat$ Major, D $\flat$ Major, G $\flat$ Major, และบันไดเสียง C $\flat$ Major เป็นต้น และบรรเลงบันไดเสียงและคิดวิเคราะห์ทางทฤษฎีดนตรีตะวันตก รวมถึงการสร้างแบบฝึกหัดที่เป็นการควบคุมลักษณะเสียงจนไปสู่การสร้างประโยคเพลง (Phrasing) และรูปแบบของกลุ่มโน้ตบนความช้า-เร็วของจังหวะ

ตัวอย่างที่ 6 แบบฝึกหัด In Time: Scale Practice 2

จากตัวอย่างที่ 6 แบบฝึกหัด Scale Practice 2 เป็นแบบฝึกหัดที่มุ่งเน้นการฝึกออกเสียง ด้วยการควบคุมลักษณะเสียง และการฟังเสียงต้นแบบจากฉาบ (Cymbal) สร้างแนวคิดของการออกเสียง เพื่อเลียนแบบโดยแรกเริ่มจะทำการบรรเลงเฉพาะโน้ต B $\flat$ ซึ่งเป็นโน้ตเริ่มต้นบนบันไดเสียง B $\flat$ Major ให้เกิดความแม่นยำในการออกเสียงเสียก่อน จึงจะทำการเปลี่ยนโน้ตระดับเสียงบนบันไดเสียงดังกล่าวต่อไป

นอกจากนี้ ยังมีแบบฝึกหัด Chromatic Practice 4 เป็นแบบฝึกหัดที่คล้ายกับการแบบฝึกหัด Chromatic Practice 1 และแบบฝึกหัด Chromatic Practice 2 (ในตัวอย่างที่ 3 และ 4) แต่สามารถนำมาใช้ในการฝึกเรื่องของเทคนิคได้ โดยการเพิ่มเติมการควบคุมลักษณะเสียง และปรับเปลี่ยนระดับความช้า-เร็ว และความดัง-เบาเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้บรรเลงได้ฝึกความชำนาญการเปลี่ยนระดับเสียง การตัดลิ้น (Tonguing) ในลักษณะโน้ตสั้น (Staccato) การเน้นเสียง (Accent) และการใช้บรรเลงให้ทางเสียงแบบต่อเนื่อง (Slur)

3. เรื่อง ความแม่นยำของเสียง ประกอบไปด้วยแบบฝึกหัดต่างๆ ประกอบไปด้วยแบบฝึกหัด In Tune: Harmony Practice 1 และแบบฝึกหัด In Tune: Harmony Practice 2 ซึ่งเป็นแบบฝึกหัดเพื่อฝึกการสร้างประโยคเพลงด้วยทำนองต่างๆ และการควบคุมลักษณะเสียงที่แตกต่างกัน การประสานกันของโน้ตขึ้นคู่จากการบรรเลงกลุ่มคอร์ด

ตัวอย่างที่ 7 แบบฝึกหัด In Tune: Harmony Practice 1

ตัวอย่างที่ 8 แบบฝึกหัด In Tune: Harmony Practice 2

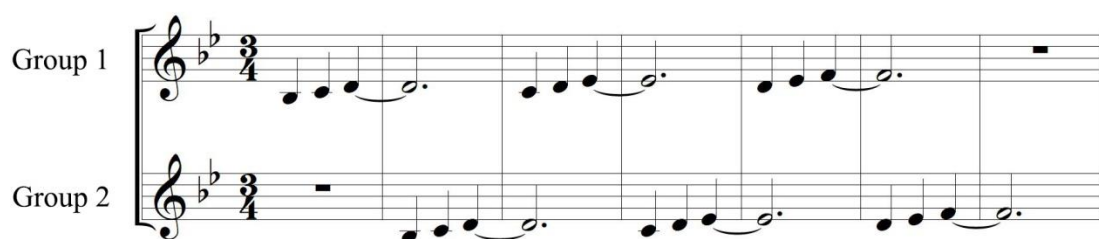

จากตัวอย่างที่ 7 เป็นแบบฝึกหัดการบรรเลงโน้ตในทริยแอด คอร์ด (Triad Chord) และตัวอย่างที่ 8 เป็นแบบฝึกหัดการบรรเลงโน้ตในโดมิแนนท์เซเว่นคอร์ด (Dominant Seventh Chord)

ซึ่งผู้บรรเลงจะต้องคิดและวิเคราะห์โครงสร้างคอร์ดในขณะบรรเลง และเปลี่ยนกลุ่มคอร์ดไปตามบันไดเสียงแบบวงจรคู่ห้า (Circle of Fifth)

4. เรื่อง **อารมณ์ของบทเพลง** ประกอบไปด้วยแบบฝึกหัดต่างๆ ประกอบไปด้วยแบบฝึกหัด In Touch: Phrasing Practice โดยอาจเปลี่ยนเป็นอัตราจังหวะแบบผสม (Compound Time) เพื่อให้สามารถสร้างความแตกต่างของประโยคเพลงได้

ตัวอย่างที่ 9 แบบฝึกหัด In Touch: Phrasing Practice

ประสิทธิภาพจากการใช้ชุดแบบฝึกหัดการสร้างเสียงการบรรเลงสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลมระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย

ผลการประเมินทักษะระหว่างการฝึกซ้อมแบบฝึกหัดย่อย (E_1/E_2) พบว่า วงดุริยางค์เครื่องลมวง F ได้ผลเฉลี่ยการประเมินระดับระหว่างซ้อมอยู่ที่ร้อยละ 73.75/80 วง G ร้อยละ 74.83/82 และวง H ร้อยละ 73.33/72 ดังนั้น วงดุริยางค์เครื่องลมที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 วง ได้ผลเฉลี่ยรวมร้อยละ 73.97/78 เป็นไปตามเกณฑ์ของงานวิจัยที่กำหนดที่ต้องมีผลค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 70 ขึ้นไป จึงถือว่าชุดแบบฝึกหัดมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 2 ผลจากการประเมินประสิทธิภาพจากการใช้ชุดแบบฝึกหัดของทั้ง 3 วง ระหว่างฝึกซ้อมจากการใช้ชุดแบบฝึกหัด (E_1) ทั้ง 4 ส่วน

กลุ่ม ทดลอง	In Tone ร้อยละ	In Time ร้อยละ	In Tune ร้อยละ	In Touch ร้อยละ	รวม ร้อยละ
วง F	71.66	78.33	70	75	73.75
วง G	82.66	73.66	73	70	74.83
วง H	71.66	72.33	70	79.33	73.33
เฉลี่ยรวมร้อยละ					73.97

ตารางที่ 3 ผลประสิทธิภาพจากการใช้ชุดแบบฝึกหัดของทั้ง 3 ที่เป็นผลเฉลี่ยรวมแบบร้อยละ

กลุ่มทดลอง	E1	E2
วง F	73.75	80
วง G	74.83	82
วง H	73.33	72
รวม	73.97	78

ดังนั้น ผลการประเมินทักษะก่อนและหลังการฝึกซ้อม ด้วยบทเพลง In Touch 1 และ In Touch 2 พบว่า วงดุริยางค์เครื่องลมวง F ได้ผลเฉลี่ยการประเมินระดับก่อนซ้อมอยู่ที่ร้อยละ 65 วง G ร้อยละ 68 และวง H ร้อยละ 67 ทุกวงมีการประเมินเฉลี่ยรวมอยู่ที่ร้อยละ 66.66 คือระดับพอใช้ (ระดับ 2) และหลังจากการฝึกซ้อมแบบฝึกหัดโดยทำการประเมินด้วยบทเพลงดังกล่าวพบว่า วง F ได้ผลเฉลี่ยประเมินหลังซ้อมร้อยละ 80 วง G ร้อยละ 82 และวง H ร้อยละ 72 ซึ่งอยู่ในระดับกำลังพัฒนา (ระดับ 3) และทั้ง 3 วง มีค่าเฉลี่ยรวมกันร้อยละ 78 อยู่ในเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป ดังนั้น วงดุริยางค์เครื่องลมที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 วง มีการพัฒนาจากระดับ 2 ไปสู่ระดับ 3

ตารางที่ 4 ผลการประเมินทักษะก่อนการฝึกซ้อมแบบฝึกหัดการสร้างเสียงการบรรเลง (Pre-test)

กลุ่มทดลอง	ค่าคะแนนวัดประเมิน	
	Pre-test	Post-test
วง F	65	80
วง G	68	82
วง H	67	72
รวม	66.66	78

อภิปรายผล

การวางแผนการวัดและประเมินผลทางดนตรีจากสภาพจริง ผู้วิจัยได้นำเกณฑ์การวัดและประเมินผลทางดนตรีจากสภาพจริง ซึ่งใช้เกณฑ์ของรูปรีคแบบ 5 ช่วงชั้นสอดคล้องกับแนวทาง

ของศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์⁴ ที่ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงในแต่ละช่วงชั้น ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้สอน

การสร้างนวัตกรรมแบบฝึกหัดการสร้างเสียงการบรรเลง ผู้วิจัยได้รวบรวมและเรียบเรียงแบบฝึกหัดที่สืบค้นได้มาจัดลำดับขององค์ประกอบทางดนตรีที่จะสามารถเห็นถึงความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของแต่ละแบบฝึกหัด และอธิบายถึงวิธีการบรรเลง คำชี้แจงต่างๆ ในแต่ละแบบฝึกหัด การกำหนดระยะเวลาของการใช้แบบฝึกหัดและการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง จากนั้นทำการตรวจสอบความถูกต้องของการจัดทำโน้ตเพลงให้เหมาะสมกับแต่ละประเภทของเครื่องดนตรี ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของ สุคนธ์ สิ้นรพานนท์⁵ ในด้านการสร้างแบบฝึกหัดที่ดีที่จะต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดทำชุดแบบฝึกหัด

แบบฝึกหัดด้านคุณภาพเสียง มีการมุ่งเน้นพื้นฐานการฝึกเรื่องของสรีระ ริมฝีปาก และการควบคุมลมในเบื้องต้น สอดคล้องกับแนวทางของ Thornton⁶ ที่ได้กล่าวถึง การบรรเลงแบบฝึกหัดของการฝึกซ้อม ควรมุ่งเน้นการใช้กำพวด หรือปากเป่า (Mouth Piece Buzzing) เป็นอันดับแรก และสอดคล้องกับแนวทางของ Pelletier⁷ ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวางรูปปากว่า มีส่วนที่ทำให้กระบวนการผลิตเสียงของเครื่องลมมีคุณภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อของริมฝีปาก โดยเฉพาะเครื่องลมทองเหลืองที่จะต้องมีความแข็งแรงในการที่จะสนับสนุนและยึดหยุ่นของกล้ามเนื้อให้สามารถควบคุมคุณภาพเสียงได้

แบบฝึกหัดด้านเทคนิค มีการมุ่งเน้นการสร้างเสียงต้นแบบ เพื่อเปรียบเทียบเสียงตามที่ได้ยิน อำนวยเพลงต้องการ และผู้บรรเลงจะต้องบรรเลงเลียนแบบเหมือนกับเสียงต้นแบบตามที่ได้ยิน สอดคล้องกับแนวคิดของ Gale⁸ ที่กล่าวถึงเสียงต้นแบบ และการสร้างแนวคิดเสียงจากตามที่ต้องการ และสามารถกำหนดแนวทางของการออกเสียงและบรรเลงร่วมกันจนสามารถบรรเลงไปในแนวทางเดียวกันในที่สุด โดยมีจินตนาการจากภาพของ Gale ที่ได้แนะนำดังนี้

⁴ ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์, “ดนตรีศึกษา: การวัดผลประเมินผลด้วยรูบริค (Rubric) ตอนที่ 1,” *วารสารเพลงดนตรี* 8, 2 (2545): 66-71.

⁵ สุคนธ์ สิ้นรพานนท์, *นวัตกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน* (กรุงเทพฯ: เทคนิคพรินต์, 2553), 96.

⁶ Paula Thornton, “Effective Rehearsal Techniques: Infusing Your Daily Rehearsals with Musical Concepts,” accessed February 13, 2017, <http://flmusiced.org/FBA/Archives/>

⁷ Andrew J. Pelletier, “Embouchure Health: Consistency Maintenance,” *TBA Journal* September (2002): 1-2.

⁸ Bruce Gale, “Articulation,” accessed February 13, 2017, <http://www.theconcertband.com/index.php/band-training/articulation>

แบบฝึกหัดด้านความแม่นยำของเสียง มีการมุ่งเน้นการฟังเสียงและบรรเลงปรับความแม่นยำและสมดุล เพื่อให้เสียงมีคุณภาพและกลมกลืนกันโดยใช้คอร์ดประสานในรูปแบบต่างๆ สอดคล้องกับแนวทางของ Hill⁹ ที่ได้ให้ความสำคัญถึงสิ่งที่สำคัญของการบรรเลงคือเสียง (Tone) และน้ำเสียง (Intonation) ผู้ควบคุมวงไม่สามารถที่จะควบคุมทักษะพื้นฐานด้านการใช้ลมและการวางรูปปากของผู้บรรเลงแต่ละคนได้ เพียงแต่สามารถทำการฝึกซ้อมทักษะพื้นฐานการสร้างน้ำเสียงแบบร่วมกันได้ และควบคุมสรีระของการบรรเลงที่จะสามารถส่งผลดีต่อเสียงจากการบรรเลงได้

แบบฝึกหัดด้านอารมณ์ของบทเพลง มุ่งเน้นการฝึกประโยคเพลง การเปลี่ยนจังหวะรูปแบบต่างๆ เพื่อให้บทเพลงมีความไพเราะและบรรเลงไปตามที่ผู้อำนวยเพลงต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของ Hughes, Golden และ Pasquale¹⁰ ที่ได้กล่าวถึง จังหวะย่อย (Pulse) มีองค์ประกอบ ได้แก่ จังหวะย่อยของการเต้นของจังหวะ (Subdivided) การออกจังหวะ (Metered Inhalation) การเข้าจังหวะ (Metered Exhalation) การเริ่มต้นของโน้ตด้วยความแม่นยำและตรงจังหวะ ระยะเวลาและความยาวของจังหวะหรือค่านโน้ต การเปลี่ยนโน้ตตรงจังหวะ และการออกโน้ตให้ตรงจังหวะ เป็นต้น

การวัดและประเมินผลสภาพจริงระหว่างการฝึกซ้อม (E_1) พบว่า ผลระหว่างการฝึกซ้อมจำนวน 3 ครั้ง ในภาพรวมของการเกณฑ์และองค์ประกอบทั้ง 4 ส่วน ได้ผลคะแนนมากกว่า ร้อยละ 70 และหลังจากการฝึกซ้อมแล้ว ทำการฝึกซ้อมแบบฝึกหัด In Touch 1 และ In Touch 2 โดยได้ผลเฉลี่ยรวมอยู่ที่ร้อยละ 70 ขึ้นไป ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า ชุดแบบฝึกหัดการสร้างเสียงการบรรเลงสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลมระดับอุดมศึกษา และพัฒนาการทางด้านการสร้างเสียงการบรรเลงของกลุ่มทดลองมีการพัฒนาขึ้นจนถึงระดับกำลังพัฒนา (ระดับ 3) ถือว่ามีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ แนวทางของการทดลองและเกณฑ์การวัด และประเมินที่ผู้วิจัยกำหนดได้สอดคล้องกับหลักการของชัยยงค์ พรหมวงศ์¹¹ อ้างถึง ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ ที่ได้กล่าวถึง การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ ใช้เกณฑ์

⁹ Gary W. Hill, "Gary W. Hill: Arizona State University," in *Rehearsing the Band Volume 2*, ed. John E. Williamson (Galesville, MD: Meredith Music Publications, 2015), 25.

¹⁰ John D. Pasquale, Patricia D. Hughes, and Arris A. Golden, "Teaching Ensemble Fundamentals within the Music: An Approach to Maximize Rehearsal Efficiency," in *Sixty-Sixth Annual Midwest Clinic, An International Band & Orchestra Conference* (McCormick Place West: Chicago, December 19, 2012), 3-5.

¹¹ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพฯ: พี บาลานซ์ดีไซด์แอนพริ้นติ้ง, 2559), 469-470.

มาตรฐานทำได้โดยการประเมินผลพฤติกรรมผู้เรียน 2 ประเภท ได้แก่ พฤติกรรมต่อเนื่องและพฤติกรรมสุดท้าย ค่าประสิทธิภาพจะกำหนดค่า E_1 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ (Process) และ E_2 คือประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (Product) คิดเป็นร้อยละของผลเฉลี่ยคะแนนที่ได้ ดังนั้น E_1/E_2 หมายถึงประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ โดยปกติจะกำหนดเกณฑ์ E_1/E_2 ขึ้นอยู่กับเนื้อหา ถ้าเป็นความรู้ความจำ มักกำหนดค่าไว้ที่ 80/80, 85/85 หรือ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะจะกำหนดเกณฑ์ที่ต่ำกว่า เช่น 75/75 หรือ 70/70 อย่างไรก็ตามไม่ควรต่ำกว่าเกณฑ์ดังกล่าว เพราะกำหนดไว้เท่าใดมักจะได้ผลเท่านั้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

การวิจัยในครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาสร้างสรรค์บทเพลงกึ่งแบบฝึกหัดที่พัฒนาทักษะทางการบรรเลงของวงดุริยางค์เครื่องลมในประเทศไทยในทุกระดับชั้น

บรรณานุกรม

- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: พี บาลานซ์ดีไซน์แอนด์พริ้นติ้ง, 2559.
- ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์. “ดนตรีศึกษา: การวัดผลประเมินผลด้วยรูบรีค (Rubric) ตอนที่ 1.” *วารสารเพลงดนตรี* 8, 2 (2545): 66-71.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. *นวัตกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน*. กรุงเทพฯ: เทคนิคพริ้นติ้ง. 2553.
- Gale, Bruce. “Articulation.” Accessed February 13, 2017. <http://www.theconcertband.com/index.php/band-training/articulation>
- Hill, Gary W., “Gary W. Hill: Arizona State University.” In *Rehearsing the Band Volume 2*, edited by John E. Williamson, 24-30. Galesville, MD: Meredith Music Publications, 2015.
- Pasquale, John D., Hughes, Patricia D., and Arris A. Golden. “Teaching Ensemble Fundamentals within the Music: An Approach to Maximize Rehearsal Efficiency.” In *Sixty-Sixth Annual Midwest Clinic, An International Band & Orchestra Conference*. McCormick Place West: Chicago, December 19, 2012.
- Pelletier, Andrew J. “Embouchure Health: Consistency Maintenance.” *TBA Journal* September (2002): 1-2.
- Thornton, Paula. “Effective Rehearsal Techniques: Infusing Your Daily Rehearsals with Musical Concepts.” Accessed February 13, 2017. <http://flmusiced.org/FBA/Archives>.